

Budget 2020-2023

Generelle bemærkninger

1. DET OVERORDNEDE BUDGET

Byrådet godkendte den 5. november 2019 budgettet for 2020 med tilhørende budgetoverslag for årene 2021 - 2023.

Hovedoversigten fremgår nedenfor.

Budget 2020-2023 - Hovedoversigt					
Alle beløb i 1.000 kr.					
Negative beløb = indtægt	Forventet regnskab 31.7.19	Budgetforslag 2020	Overslag 2021	Overslag 2022	Overslag 2023
Indtægter i alt uden finansieringstilskud (inkl. prioritering)	-2.153.447	-2.213.580	-2.267.595	-2.327.310	-2.386.692
<i>Heraf skatter</i>	-1.597.635	-1.650.496	-1.690.950	-1.743.458	-1.799.342
<i>Heraf tilskud og udligning</i>	-555.812	-563.084	-576.645	-583.852	-587.350
Finansieringstilskud (inkl. prioritering)	-17.112	-16.968	0	0	0
Budgetteret drift inkl. refusion	2.076.563	2.199.949	2.155.276	2.163.208	2.170.120
<i>Ikke udmøntede effektiviseringskrav</i>		0	-10.923	-30.193	-48.618
Drift inkl. refusion i alt	2.075.204	2.199.949	2.144.352	2.133.015	2.121.502
Renter (inkl. prioritering)	-15.495	2.881	2.972	3.026	2.927
Pris- og lønfremskrivning			48.506	97.581	147.494
Resultat af ordinær drift	-110.850	-27.718	-71.765	-93.688	-114.770
Anlæg	66.709	78.533	110.190	82.790	54.230
Resultat i alt	-44.141	50.815	38.425	-10.898	-60.540
Optagelse af lån	-94.615	-50.592	-13.000	-3.000	-3.000
Afdrag på lån	53.300	54.387	103.667	55.838	56.365
Balanceforskydninger	31.343	-47.661	-50.811	12	241
Finansiering i alt	-9.973	-43.866	39.857	52.850	53.606
Ændring af likvide aktiver					
+ = Forbrug af likviditet	-54.114	6.949	78.282	41.952	-6.934
- = Tilgang af likviditet					
Beregnet ultimolikviditet	43.204	36.255	-42.027	-83.979	-77.045
Negative beløb = likviditet under nul					
Laveste forventede gennemsnitslikviditet	112.869	129.155	131.664	76.491	58.160
Servicedriftsudgifter i budgetforslag	1.515.320	1.563.239	1.552.111	1.535.259	1.524.240
Udmeldt servicedriftsramme *)	1.550.270	1.605.120	1.594.197	1.574.927	1.556.502
Afvigelse i forhold til servicedriftsrammen (uden buffer)	-34.950	-41.881	-42.085	-39.668	-32.261
Indarbejdet bufferpulje til løft af servicedriftsramme 2020		51.381			
Afvigelse i forhold til udmeldt servicedriftsrammen inkl. buffer		9.500			
*) Den udmeldte servicedriftsramme er beregnet af KL for 2020 - uden fordeling af et generelt løft af rammen på 1,7 mia. kr. for alle kommuner under eet. Halsnæs Kommunes andel heraf kan opgøres til 9,5 mio. kr.					
Udviklingen i langfristet gæld - gæld ultimo året:	FR 2019	2020	2021	2022	2023
Skattefinansieret gæld, inkl. leasinggæld	597.274	602.070	501.259	457.049	414.485
Lån vedrørende ældre- og plejeboliger*	192.419	181.699	171.160	160.810	150.655
I ALT	789.693	783.769	672.419	617.859	565.140
*) Negativ ydelsesstøtte fra staten vedrørende ældre- og plejeboliger medfører, at der ikke er direkte sammenhæng mellem afdrag på lån og udvikling i restgæld.					

Hovedoversigtens poster bliver nærmere gennemgået i afsnit 3.

2. GENERELLE BUDGETFORUDSÆTNINGER

De generelle budgetforudsætninger er følgende:

- Budgetprocessen
- Det forventede regnskabsresultat for 2019
- De langsigtede økonomiske mål
- Befolkningsudviklingen
- Bevillingsniveau

Alle de generelle forudsætninger er beskrevet nedenfor.

2.1. BUDGETPROCESSEN

Budgetlægningen for 2020-2023 tog udgangspunkt i budgetoverslaget for 2020, som det så ud ved vedtagelsen af flerårsbudgettet 2019-2022.

I forhold hertil er der indarbejdet en række korrektioner for forhold, som har ændret sig i perioden fra budgetvedtagelsen i oktober 2018 til afholdelsen af budgetseminar for Byrådet ultimo oktober 2019.

Det er eksempelvis:

- opdateret pris- og lønfremskrivning
- ny lovgivning
- politiske beslutninger, herunder konsekvenserne af forventet regnskab til og med 31. juli 2019
- ændringer i mængder og priser

Budgettet for en række politikområder lægges på grundlag af aktivitetsbaserede budgetmodeller baseret på mængder, enhedspriser og serviceniveauer. Budgettet genberegnes med disse oplysninger for at sikre, at budgetteringen tilpasses demografien og samfundsudviklingen.

Ud over disse tekniske korrektioner, er der på baggrund af kravene i den økonomiske politik indarbejdet en række effektiviseringstiltag i det budgetforslag, der blev forelagt Byrådet på budgetseminaret.

I midten af september 2019 indgik KL og regeringen økonomaftalen for 2020. De væsentligste økonomiske rammer i denne aftale var:

- En samlet ramme for de kommunale serviceudgifter på 261,8 mia. kr., hvoraf Halsnæs kommunes andel er 1.605,1 mio. kr. før fordeling af en ekstraordinær forhøjelse af rammen på 1,7 mia. kr.
- En samlet ramme for kommunernes anlægsudgifter på 19,1 mia. kr. Denne ramme fordeles ikke på de enkelte kommuner.
- At i alt 4,0 mia. kr. af kommunernes samlede bloktilskud er gjort betinget af, at kommunernes budgettering under ét overholder de aftalte rammer for service og anlæg. Derudover er det en central forudsætning for økonomaftalen, at både den aftalte serviceramme og anlægsramme i 2020 overholdes i både budgetterne og regnskaberne.
- At der var mulighed for, at nogle kommuner kunne hæve skatten inden for en samlet ramme på 200 mio. kr., såfremt andre kommuner satte skatten tilsvarende ned.
- Ekstraordinært finansieringstilskud på 3,5 mia. kr., hvoraf 2 mia. kr. fordeles på baggrund af kommunernes grundlæggende økonomiske vilkår, mens 1,5 mia. kr. fordeles efter indbyggertal.
- Særtilskudspulje afsat til vanskeligt stillede kommuner på 350 mio. kr. (300 mio. kr. i 2019)
- Lånepuljer på i alt 850 mio. kr. til anlægsprojekter, primært på de borgernære områder eller med henblik på at opnå effektiviseringer.
- En særlig lånepulje på 500 mio. kr. til styrkelse af likviditeten i vanskeligt stillede kommuner.

Efter indgåelsen af økonomiaftalen blev budgettet opdateret med de aftalte økonomiske rammer herunder indtægter fra skat, tilskud og udligning baseret på det statsgaranterede udskrivningsgrundlag. Desuden blev det tildelte særtilskudsbeløb på 28,0 kr. fra puljen til vanskeligt stillede kommuner i Hovedstadsområdet indarbejdet, da det i oktober blev tildelt efter ansøgning.

Ud over ansøgning om særtilskud, blev der også ansøgt om dispensation til optagelse af lån fra såvel anlægspuljerne som lånepuljen vedrørende styrkelse af likviditeten, således at udnyttelse af eventuel låneadgang kunne indgå i den efterfølgende politiske prioritering af budgettet. Der blev modtaget dispensation til at optage lån for henholdsvis 18,0 mio. kr. vedr. investeringer på de borgernære områder og 20,0 mio. kr. til styrkelse af kommunens likviditet.

Sideløbende med den tekniske tilretning af budgetgrundlaget blev der af administrationen udarbejdet en række forslag til henholdsvis reduktioner og udvidelser af henholdsvis drifts- og anlægsbudgettet til brug for den politiske prioritering.

Dette var grundlaget for Borgmesterens oplæg til et samlet budget i balance, som derefter dannede grundlaget for de politiske drøftelser efter byrådets budgetseminar, der blev afholdt den 3. og 11. oktober 2019.

Et flertal i Byrådet bestående af Socialdemokratiet, Venstre, Socialistisk Folkeparti og Enhedslisten vedtog den 5. november 2019 budgettet for 2020-2023.

Budgetaftalen ses i sin samlede ordlyd som særskilt bilag på hjemmesiden.

2.2. FORVENTNINGER TIL REGNSKAB 2019

En væsentlig forudsætning for budgettets likviditetsnøgletal er forventningerne til regnskab 2019, idet det forventede regnskabsresultat har indflydelse på såvel beregningerne af den forventede primo likviditet 2020 og den gennemsnitlige kassebeholdning i budgetperioden.

Budgettet for 2020-2023 tager afsæt i det forventede regnskab pr. 31. juli 2019, som blev forelagt for Byrådet den 12. september 2019, idet der dog i forbindelse med budgetvedtagelsen blev indarbejdet en ekstraordinær indtægt på 1,4 mio. kr. vedr. efterregulering af vejafvandingsbidrag.

Dermed baserer budgettet for 2020-2023 sig på en likviditet ultimo 2019 på 43,2 mio. kr.

2.3. LANGSIGTEDE ØKONOMISKE MÅL

Blandt de generelle forudsætninger for budgettet er Byrådet økonomiske politik for årene 2015-2018. Den økonomiske politik indeholder følgende mål:

- **Solidt overskud på den løbende drift**

Det overordnede sigtepunkt er, at der frem mod år 2018 skal arbejdes mod et budgetteret overskud på minimum 100 mio. kr. på den løbende drift.

I det vedtagne flerårsbudget er der et overskud på den løbende drift stigende fra 27,7 mio. kr. i 2020 til 114,8 mio. kr. i 2023.

- **Kommunens kassebeholdning skal have en størrelse, så der er ro om kerneopgaverne**

Det overordnede sigtepunkt er en budgetteret gennemsnitlig kassebeholdning (jf. kassekreditreglen) på minimum 80 mio. kr.

I det vedtagne budget er der politisk enighed om, at gennemsnitslikviditeten ikke lige nu behøver at overstige 80,0 mio. kr. I det vedtagne flerårsbudget forventes den laveste gennemsnitslikviditet således at forekomme i løbet af 2023, hvor den forventes at udgøre 58,2 mio. kr., mens den i budgetåret 2020 forventes at ligge på 129,2 mio. kr. Udviklingen i gennemsnitslikviditeten er nærmere beskrevet i afsnit 3.5.4

- **Kommunens skattefinansierede gæld skal nedbringes, så pengene kan gå til service til borgerne frem for renter og afdrag**

Sigtepunktet for kommunens skattefinansierede gæld pr. indbygger (gæld i alt ex. gæld vedr. ældreboliger) er, at den skal nedbringes til 15.000 kr. pr. indbygger.

Gælden udgjorde ved udgangen af 2018 546,0 mio. kr., hvilket svarer til 17.462 kr. pr. indbygger.

Med den budgetterede lånoptagelse og afdrag på lån i budgetperioden forventes gælden ved udgangen af 2023 at udgøre 427,0 mio. kr. Med et forventet indbyggertal på 31.648, jf. kommunens befolkningsprognose, svarer det til 13.494 kr. pr. indbygger.

- **Så lav skat som muligt – givet det besluttede serviceniveau**

Det indgåede budgetforlig ændrer ikke på de skattemæssige forudsætninger i forhold til 2019. Dermed udgør kommuneskatten fortsat 25,7 pct., grundskyldspromillen er 34,0, og dækningsafgiften på erhvervsejendomme udgør 5,0 promille, jf. afsnit 3.1 vedr. indtægter.

- **Udvikling af kommunens værdier i ejendomme og anlæg**

Sigtepunktet er, at det skattefinansierede anlægsbudget udgør 50-80 mio. kr. årligt.

I flerårsbudgettet udgør bruttoanlægsudgifterne 78,5 mio. kr. i 2020, mens der i overslagsårene 2021-2023 er afsat hhv. 110,2 mio. kr., 82,8 mio. kr. og 54,2 mio. kr.

- **Realistiske og gennemsigtige budgetforudsætninger**

Byrådet lægger vægt på, at budgettet er lagt på baggrund af realistiske og gennemsigtige forudsætninger, ligesom der ud fra et forsigtighedsprincip ikke budgetteres med væsentlige salgsindtægter fra jord og bygninger.

Budgettet er lagt ud fra realistiske forventninger til udgifter og indtægter i 2020-2023, således som de forventedes på budgetlægningstidspunktet (primo november 2019).

Gennemsigtigeheden er skabt ved, at alle budgetforudsætninger for hvert enkelt politikområde er gennemgået. Der er i forbindelse hermed udarbejdet uddybende budgetbeskrivelser, hvoraf det fremgår, hvad der er afsat af budgetmidler på hvert område. Det fremgår også hvilke delaktiviteter, der er afsat midler til og med hvilke mængde- og prisforudsætninger samt serviceniveau.

I det vedtagne budget er der forudsat salg af ejendomme for henholdsvis 2,5 mio. kr. i 2020 og 0,5 mio. kr. i 2021. Herudover er der i 2020 afsat 4,4 mio. kr. i salgsindtægt som konsekvens af en godkendt indtægtsbevilling fra 2019, hvor indtægten først indgår i 2020. Eventuelle salgsindtægter herudover vil tilgå kassebeholdningen til styrkelse af kommunens likviditet.

- **En konsekvent stram økonomistyring**

Økonomistyringen er baseret på, at budgetterne passer til det reelle forventede udgiftsbehov, at der er sammenhæng mellem de forskellige økonomiske processer og et incitament til god økonomisk styring i de enkelte virksomheder og områder. Derudover at der løbende er overblik over de forventede afvigelser mellem årsregnskabet og budgettet og den udvikling, som præger de mest risikofyldte udgiftsområder.

Endvidere er økonomistyringen tilrettelagt således, at der også løbende er fokus på det samlede forventede årsregnskab, således at eventuelle tiltag, som måtte være nødvendige for overholdelsen af det samlede kommunale budget, kan iværksættes umiddelbart efter en udfordring er opstået.

De økonomiske processer, som skaber den samlede stramme økonomistyring er årsregnskabet (særligt fokus på årets afvigelser), overførsler mellem regnskabsårene, den demografiske udvikling, de forventede regnskaber og budgetlægningen (nye tilpassede budgetforudsætninger).

10 gange årligt udarbejdes der detaljerede forventede regnskaber, hvor forudsætningerne i budgettet, som fremgår af Budgetbeskrivelserne, holdes op mod den konkrete udvikling for at vurdere den økonomiske situation, risikoområder og eventuelle krav til budgettilpasninger.

- **Forberedt til fremtiden**

Sigtepunktet er, at der årligt tilvejebringes effektiviseringer på 1 % og forelægges mulige reduktioner på minimum 1 % af driftsbudgettet, således at der skabes rum for udvikling af kommunen. 1 % af driftsbudgettet svarer til 19 mio. kr.

De effektiviseringer som er blevet besluttet siden 2015 betyder, at der er implementeret mere end 19 mio. kr. hvert år i effektiviseringer til og med budgettet for 2020.

I budgetoverslagsårene mangler der fortsat at blive igangsat konkrete projekter for 10,9 mio. kr. for at leve op til kravet på 19 mio. kr. i 2021, ligesom der fortsat mangler konkret udmøntning for henholdsvis 30,2 og 48,6 mio. kr. i 2022 og 2023.

- **Kommunen bidrager til overholdelse af kommunalpolitiske aftaler**

Den årlige økonomiaftale mellem Regeringen og Kommunernes Landsforening indebærer et løft over, hvor mange penge den enkelte kommune – og kommunerne under ét – må bruge på de såkaldte serviceudgifter.

Det vedtagne budget indeholder konkrete serviceudgifter for 2020 på i alt 1.563,2 mio. kr., hvilket er 41,9 mio. kr. under den udmeldte ramme. I budgettet er der herudover indarbejdet bufferpuljer på i alt 51,4 mio. kr. til sikring mod øgede servicedriftsudgifter. De yderligere 9,5 mio. kr. i forhold til den udmeldte ramme svarer til kommunens beregnede andel af et generelt løft af serviceudgifterne på 1,7 mia. på landsplan, som ikke indgik i de udmeldte rammer.

Det forudsættes dog, at bufferpuljen ikke anvendes. Skulle dette blive tilfældet, vil likviditeten derfor blive reduceret tilsvarende. I løbet af 2020 vil kommunen blive målt op i mod en serviceramme på i alt 1.614,6 mio. kr. (de budgetterede serviceudgifter inkl. bufferpuljen).

Økonomiaftalen indeholder også en ramme for, hvor meget kommunerne samlet set må anvende til anlægsudgifter i budgetåret. Rammen er på 19,1 mia. kr. Rammen er ikke fordelt, da kommunerne har forskellige anlægsbehov, men kommunens budgetterede anlægsudgifter brutto holder sig med 93,2 mio. kr. væsentligt under det beløb på 107,2 mio. kr., som kunne betragtes som "Halsnæs Kommunes", hvis rammen blev fordelt efter indbyggertal.

BEFOLKNINGSUDVIKLINGEN

Pr. 1. januar 2019 udgjorde det samlede befolkningstal i Halsnæs Kommune 31.271 indbyggere, hvilket var 45 indbyggere flere end forudsat ved sidste års befolkningsprognose. Fra 2019–2030 forventes det samlede befolkningstal at stige med 74 indbyggere til 31.345 i 2030.

De enkelte befolkningsgrupper forventes at udvikle sig således:

- Antallet af fødsler forventes at svinge mellem 249 og 258 i løbet af perioden, uden at der er tale om nogen egentlig tendens.
- Antallet af 1-5 årige forbliver på næsten samme niveau i hele prognoseperioden.
- Børn i den skolepligtige alder (6-16 årige) falder fra 3.729 børn i 2019 til 3.222 børn i 2030, hvilket udgør et fald på 13,6 pct.
- Ungdomsgruppen, det vil sige de 17-25 årige, falder fra 2.669 i 2019 til 2.325 i 2030, svarende til et fald på 12,9 pct.
- Borgere i den erhvervsaktive alder – de 26–64 årige - falder 7,5 pct. fra 15.207 borgere i 2019 til 14.066 borgere i 2030.
- På ældreområdet forventes der en samlet stigning i antallet af 65-99 årige på 25,3 pct. fra 8.067 i 2019 til 10.105 i 2030.

Nedenstående tabel viser den forventede befolkningsudvikling den 1. januar i Halsnæs Kommune fordelt på aldersgrupper (for 2019 er det faktiske tal).

ALDER	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
0 – 0	244	249	252	255	256	258	257	257	256	253	249	249
1 – 5	1.355	1.337	1.343	1.387	1.402	1.403	1.407	1.407	1.404	1.395	1.383	1.378
6 – 16	3.729	3.689	3.622	3.524	3.481	3.435	3.377	3.302	3.253	3.219	3.207	3.222
17 – 25	2.669	2.650	2.620	2.581	2.515	2.499	2.468	2.489	2.456	2.433	2.387	2.325
26 – 49	8.059	8.010	7.993	7.942	7.823	7.719	7.629	7.496	7.414	7.287	7.149	7.095
50 – 64	7.148	7.157	7.188	7.232	7.272	7.298	7.290	7.315	7.259	7.188	7.107	6.971
65 – 79	6.478	6.592	6.685	6.784	6.856	6.868	6.824	6.761	6.725	6.713	6.736	6.820
80+	1.589	1.688	1.808	1.900	2.022	2.168	2.396	2.608	2.841	3.020	3.165	3.285
I alt	31.271	31.371	31.511	31.604	31.628	31.648	31.649	31.634	31.607	31.508	31.382	31.345
Prognose 2018	31.226	31.256	31.398	31.412	31.399	31.369	31.300	31.224	31.182	31.066	30.938	

2.4. BEVILLINGSNIVEAU

Ved bevillingsniveau forstås specificationsgraden af de budgetposter, som Byrådet ved den endelige budgetvedtagelse tager bevillingsmæssig stilling til.

Bevillingsniveauet i det vedtagne driftsbudget er på politikområdeniveau, og bevillingerne er givet som bruttobevillinger (udgifter for sig, indtægter for sig).

Udvalgene kan i løbet af året foretage budgetomplaceringer mellem forskellige aktivitetsområder inden for de enkelte politikområder under udvalget – dog ikke budgetomplaceringer, som medfører ændringer i serviceniveauet, idet ændringer i serviceniveauet altid skal godkendes af Byrådet.

Budgetomplaceringer mellem politikområderne skal altid godkendes af Byrådet.

Fordelingen af det vedtagne budget på de enkelte politik- og aktivitetsområder fremgår af bevillingsoversigten, som kan ses på kommunens hjemmeside.

I særlige tilfælde kan der i henhold til reglerne i kommunens kasse- og regnskabsregulativ foretages administrative omplaceringer mellem aktivitetsområder, politikområder og udvalg. Dette gælder f.eks. omplaceringer mellem politikområdet Budgetpuljer og de enkelte driftsområder, hvor budgetpuljerne skal udmøntes.

Anlægsbevillinger gives som bruttobevillinger på de enkelte anlægsprojekter (udgifter for sig, indtægter for sig). Der er som udgangspunkt afsat rådighedsbeløb på investeringsoversigten til anlæggene og ikke bevillinger. Rådighedsbeløbene skal frigives (anlægsbevilges), forinden et projekt kan igangsættes. Enkelte anlægsprojekter er dog bevilget i forbindelse med vedtagelsen af budgettet, og kan således igangsættes uden yderligere politisk behandling.

For de finansielle poster, indtægter (skatter, tilskud og udligning), renter, optagelse af lån, afdrag på lån og balanceforskydninger afsættes budgetterne som samlede nettobevillinger (udgifter og indtægter i alt) inden for den enkelte kategori.

3. BUDGETTET I HOVEDTAL

Nedenfor gennemgås de enkelte poster i hovedoversigten, jf. afsnit 1.

3.1. INDTÆGTER

Indtægtssiden i kommunens budget for 2020 udgør 2.230,6 mio. kr., som kan opdeles i 2 hoveddele:

- Skatteindtægterne, som udgør 1.650,5 mio. kr.
- Tilskud og udligning, som udgør 580,1 mio. kr. inkl. det særlige finansieringstilskud på 17,0 mio. kr.

Budgetteringen af skatteindtægter, tilskud og udligning over budgetperioden er baseret på en samlet vurdering af udviklingen i den gennemsnitlige skattepligtige indkomst og udviklingen i befolkningstallet dels set lokalt i kommunen og dels samlet set på landsplan og i Hovedstadsområdet.

Kommunerne kan vælge at budgettere indtægterne på baggrund af enten statsgaranterede beløb, som udmeldes af ministeriet eller vælge selv at budgettere skatteindtægter, tilskud og udligning ud fra egne skøn. Uanset budgetteringsform vil man i budgetåret få udbetalt det budgetterede provenu, men ved selvbudgettering vil der ske en efterregulering tre år efter budgetåret, så de modtagne indtægter tilpasses de faktiske skatter og deraf afledte tilskuds- og udligningsbeløb for det pågældende år.

Halsnæs Kommune har for 2020 valgt at anvende de statsgaranterede beløb.

3.1.1. SKATTEINDTÆGTER

Skatteindtægterne består af kommunale indkomstskatter, grundskyld, dækningsafgift og selskabsskatter, som hver især er budgetteret med nedenstående provenu.

Skatteprovenu 2020:	Mio. kr.
Kommunal indkomstskat (personskat) samt skatter af dødsboer	-1.420,5
Grundskyld og dækningsafgifter	-238,9
Selskabsskatter, m.v.	-10,1
I ALT	-1.650,5

Det vedtagne budget er baseret på følgende skattesatser i alle årene 2020-2023:

Personskatter	Udskrivningsprocent
Kommuneskat	25,70
Kirkeskat	0,85
Skatter vedr. fast ejendom	Udskrivningspromille
Grundskyldspromille	34,00
Dækningsafgift for private erhvervsjendomme	5,00
Dækningsafgift for offentlige jendomme	
- Af grundværdien	15,00
- Af forskelsværdien	8,75

Kirkeskatten er ikke en egentlig kommunal skat, men opkræves af kommunen på vegne af ministerium og provsti til finansiering af kirkernes vedtagne budgetter. Ind- og udbetalinger vedrørende kirkeskatten er balanceforskydninger, jf. afsnit 3.5.3.

3.1.2. TILSKUD OG UDLIGNING

Samlet set udgør tilskud og udligning 559,7 mio. kr. i budget 2020, som fordeler sig således på de enkelte ordninger:

Tilskud- og udligningsordninger	mio. kr.
Kommunal udligning	-392,4
Statstilskud (bloktilskud)	-32,1
Efterregulering statstilskud	15,0
Tilskud som økonomisk vanskeligt stillet kommune	-28,0
Tilskud til styrkelse af kommunens likviditet	-17,0
Tilskud vedr. ældre	-20,1
Udligning vedr. selskabsskat	-24,7
Udligning vedr. udlændinge, netto	8,0
Øvrige tilskud og tilsvær	0,8
Overgangstilskud vedr. ændrede kriterier i udligning	-8,6
Beskæftigelsestilskud inkl. efterreguleringer	-84,5
Kommunalt bidrag til regionerne	3,5
Tilskud og udligning i alt	-580,1

Nedenfor er de væsentligste ordninger beskrevet kort.

De kommunale udligningsordninger: Der sker en udligning af forskellen mellem den enkelte kommunes beskatningsgrundlag og forskellige udgiftsbehov samt de gennemsnitlige beskatningsgrundlag og udgiftsbehov i henholdsvis hele landet og i hovedstadsområdet. Disse udligningsordninger giver i 2020 Halsnæs Kommune en samlet nettoindtægt på 392,4 mio. kr.

Bloktilskuddet opgøres i forbindelse med de årlige økonomiforhandlinger mellem regeringen og KL. En del af den samlede bloktilskudspulje anvendes til finansiering af blandt andet landsudligningen og det tilskud, som gives til kommuner uden for Hovedstadsområdet med høje strukturelle underskud. Herefter fordeles den resterende pulje (5,9 mia. kr.) mellem alle landets kommuner efter indbyggertal. Halsnæs Kommunes andel udgør 32,1 mio. kr., idet det dog skal bemærkes, at 21,6 mio. kr. heraf er betinget af, at kommunerne under ét overholder de aftalte rammer for servicedrift og anlæg.

Efterregulering af statstilskud: Der er afsat i alt 15,0 mio. kr. til imødegåelse af kendte og mulige efterreguleringer af bloktilskuddet i forbindelse med økonomiforhandlingerne i 2020. Dels vil kommunen skulle aflevere 3,9 mio. kr., som vedrører modregning af udbetalt provenu fra HMN's salg af ejendomme i 2019. Dels er der afsat 4,0 mio. kr. vedr. mulig efterregulering af kommunal medfinansiering af sundhedsvæsenet og 2,5 mio. kr. vedr. mulig midtvejs-/efterregulering af beskæftigelsestilskuddet, og endelig er der afsat henholdsvis 2,1 mio. kr. vedr. forventet midtvejsregulering af bloktilskuddet som følge af, at den faktiske pris- og lønudvikling fra 2018 til 2019 har vist sig lavere end forudsat i Økonomiaftalen, ligesom der er afsat 2,5 mio. kr. til imødegåelse af en forventet sanktion fordi kommunerne under eet forventes at overskride den aftalte serviceramme for 2019.

Ekstraordinært finansieringstilskud er tildelt kommunerne igen i 2020, og giver i Halsnæs Kommune 17,0 mio. kr. Tilskuddet er til forhandling hvert år i forbindelse med indgåelse af kommuneaftalen og er derfor ikke forudsat videreført i de efterfølgende år.

Tilskud til særligt vanskeligt stillede kommuner i Hovedstadsområdet kræver særlig ansøgning og tildeles af ministeriet blandt ansøgerne efter objektive kriterier. Halsnæs Kommune har for 2020 fået tildelt 28,0 mio. kr. fra denne pulje. Puljen er finansieret af hovedstadskommunerne, og Halsnæs Kommune har bidraget til puljen med 3,1 mio. kr. Netto får Halsnæs Kommune således med 24,9 mio. kr. ud af ordningen. Det er i overslagsårene 2021-2023 forudsat, at Halsnæs vil modtage 26,0 mio. kr. i tilskud fra puljen (samme beløb som i budget 2019), mens medfinansieringsbeløbet over perioden stiger til 3,4 mio. kr. i 2023. Der findes en tilsvarende pulje på landsplan, men her har Halsnæs Kommune ikke modtaget tilsagn om tilskud i 2020, og der er derfor heller ikke budgetteret med tilskud fra denne pulje i overslagsårene.

Beskæftigelsestilskuddet ydes til kommunerne til finansiering af udgifter til forsikrede ledige, herunder gives et særligt tilskud til kommuner, der har en større udvikling i ledigheden end de øvrige kommuner i landsdelen. Samlet set forventes det, at kommunen modtager 84,5 mio. kr. fra denne ordning i 2020. Beløbet er fastholdt uændret i overslagsårene, idet der på driftsbudgettet også forudsættes uændret udgiftsniveau i budgetperioden.

Udligning af selskabsskat, hvor der udlignes 50 % af forskellen mellem den enkelte kommunes egen indtægt fra selskabsskatter og den gennemsnitlige indtægt på landsplan opgjort pr. indbygger. Halsnæs kommune vil i 2020 modtage 24,7 mio. kr. fra denne ordning.

Tilskud vedr. ældre: Der er med udmeldingen af tilskud og udligning for 2020 indført 2 nye tilskudsordninger vedr. primært ældre: Tilskud til værdig ældrepleje, hvor Halsnæs Kommune modtager 7,3 mio. kr. i 2020 og Tilskud til bekæmpelse af ensomhed, hvor der modtages 0,7 mio. kr. Hertil kommer de to hidtidige tilskud til henholdsvis et generelt løft af ældreplejen på 5,2 mio. kr. og tilskud til styrket kvalitet i ældreplejen på 6,9 mio. kr.

Overgangstilskud vedr. ændrede kriterier i udligningsordningerne: I forbindelse med, at der blev ændret på to kriterier i landsudligningen til budget 2019 blev der indført en overgangsordning, hvorefter de kommuner, der tabte på kriterieændringerne blev kompenseret for tabet i 2019 og 2020. Halsnæs Kommune modtager på den baggrund et ekstraordinært tilskud på 8,6 mio. kr. i 2020.

Endelig har tilskud og udligning også ordninger som alene er en udgift – det gælder fx udviklingsbidraget til regionerne. Beløbene er baseret på et fast beløb pr. indbygger og udgør 3,5 mio. kr. for Halsnæs Kommune i 2020.

For så vidt angår overslagsårene, gør det sig gældende, at der forventes gennemført en reform af hele tilskuds- og udligningsystemet med virkning fra budgetåret 2021. Da indholdet af denne reform ikke er kendt, er flerårsbudgettet baseret på de nugældende regler samt de ovenfor nævnte egne skøn vedrørende finansieringstilskud og særtilskud til vanskeligt stillede kommuner.

3.2. DRIFTSUDGIFTER OG -INDTÆGTER INKL. REFUSION

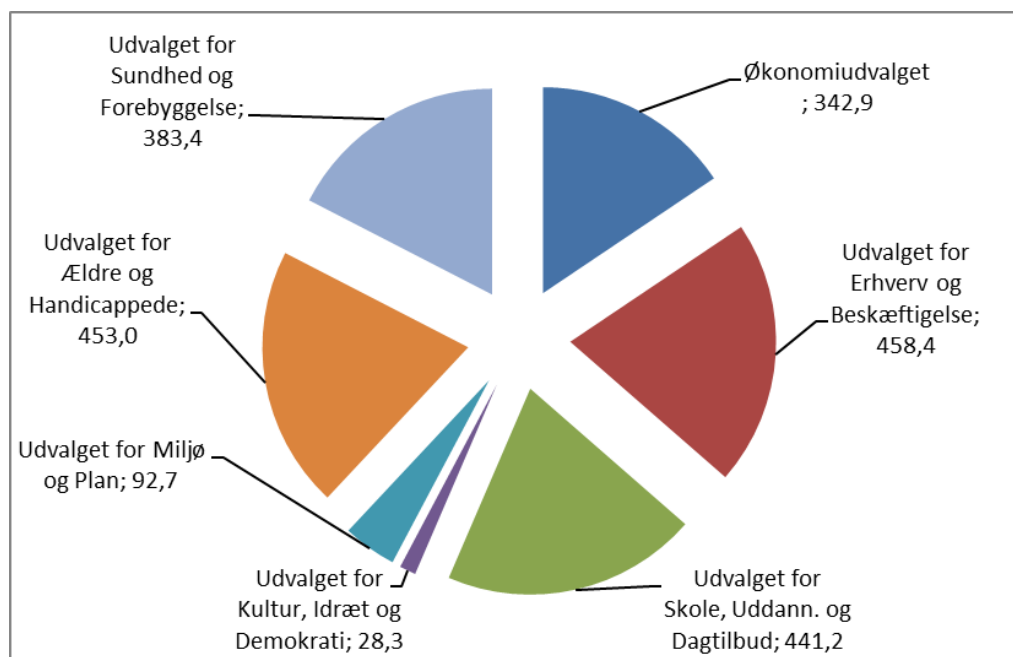
Der er i budgettet for 2020 afsat netto 2.148,6 mio. kr. til kommunens løbende drift inkl. refusionsindtægter. Hertil kommer en pulje på 51,4 mio. kr. til sikring af overholdelse af servicerammen, som ikke forudsættes anvendt.

Nettodriftsudgifterne kan opdeles på følgende udgiftstyper:

Udgiftstype	Nettoudgift – mio. kr.
Egentlige serviceudgifter	1.563,2
Ikke-serviceudgifter:	
Overførselsudgifter	427,0
Udgifter vedr. forsikrede ledige	40,0
Kommunal medfinansiering af sundhedsvæsenet	150,2
Ældreboliger	-12,0
Refusion vedr. særligt dyre enkeltsager	-19,9
Løbende driftsudgifter og -indtægter i alt	2.148,6
Afsat buffer til sikring af servicedrift	51,4
Samlet driftsbudget for 2019	2.199,9

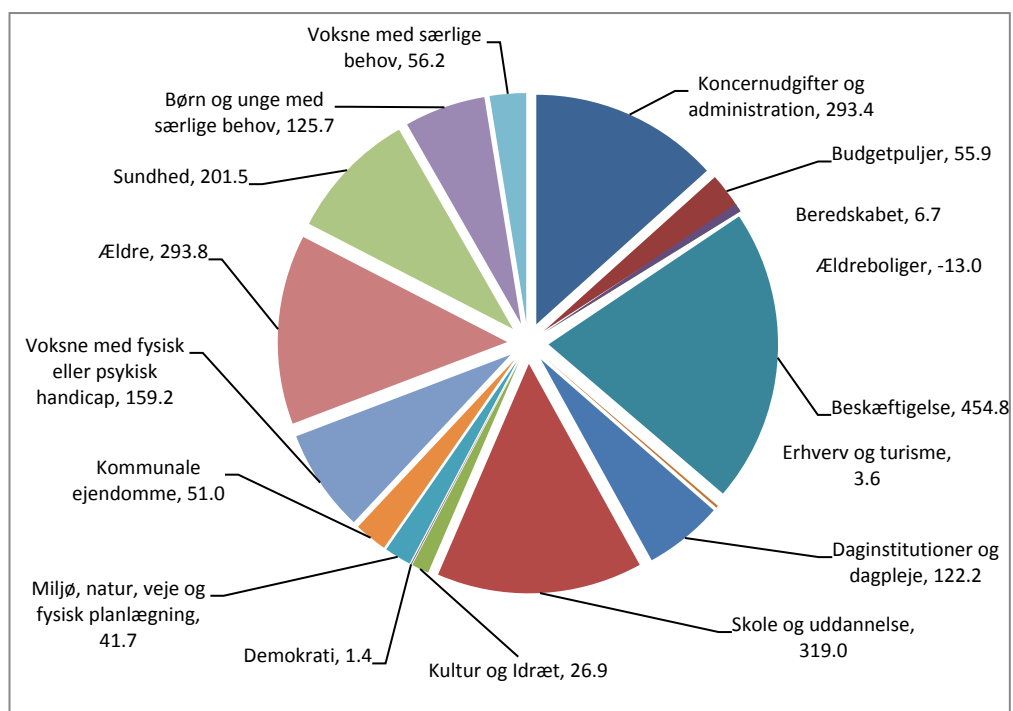
Fordelingen af budget 2020 på udvalg og politikområder fremgår af de efterfølgende grafer.

Løbende drift og refusion, udvalgsopdelt – beløb i mio. kr.:

De enkelte udvalgs driftsbudgetter er yderligere opdelt i et antal politikområder, som udgør de enkelte bevillinger jf. afsnit 2.5.

Løbende drift og refusion fordelt på politikområder – beløb i mio. kr.:

I det samlede budget indgår Ældreboliger med en nettoindtægt på 13,0 mio. kr., Tværgående puljer med en nettoudgift på 4,5 mio. kr. og Generelle reserver (bufferpulje vedr. servicedrift) med en udgift på 51,4 mio. kr. Korrigeres der for disse beløb, andrager de kommunale driftsudgifter 2.157,1 mio. kr.

- Heraf udgør de borgernære serviceområder dagpasning, skoler og ældreområdet i alt 735,0 mio. kr., svarende til 34,1 pct. af de samlede udgifter
- De socialt relaterede udgifter til handicap- og psykiatri, familieområdet, sociale ydelser og beskæftigelsesområdet udgør 796,9 mio. kr., eller 36,9 pct.
- Sundhedsområdet, som hovedsageligt vedrører medfinansiering af det regionale sundhedsvæsen udgør 197,0 mio. kr., svarende til ca. 9,4 pct.
- De øvrige udgifter herunder udgifter til administration, kultur og fritid samt det tekniske område udgør tilsammen 424,6 mio. kr. eller 19,7 pct. af det samlede budget.

De enkelte politikområder er nærmere beskrevet i særskilte budgetbeskrivelser.

3.3. RENTER

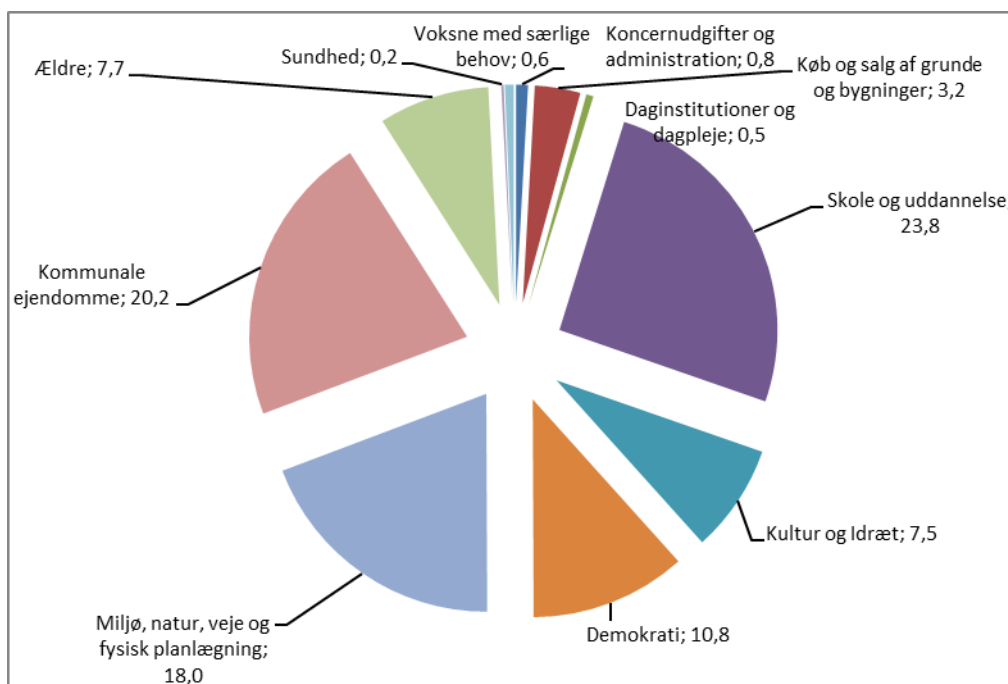
Der er over budgetperioden budgetteret med netto renteudgifter på mellem 2,9 og 3,0 mio. kr. årligt. I 2020 kan budgettet opdeles i følgende kategorier:

Specifikation vedr. budgetterede renter	mio. kr.
Indtægter:	
Renter af likvide aktiver, værdipapirer og udlån	-1,2
Renter af øvrige tilgodehavender	-0,8
Indtægter fra garantiprovision	-1,7
Udgifter:	
Renter af langfristet gæld	6,5
Renter af kortfristet gæld	0,2
I ALT	2,9

3.4. ANLÆGSUDGIFTER

I 2020 er der budgetteret med bruttoanlægsudgifter på 93,2 mio. kr., mens der er budgetteret med indtægter for i alt 14,6 mio. kr. vedrørende grundsalg og tilskud fra fonde m.v. Netto er der således budgetteret med 78,5 mio. kr. til anlæg i 2020.

Bruttoanlægsudgifter 2020 opdelt på politikområder – beløb i mio. kr.

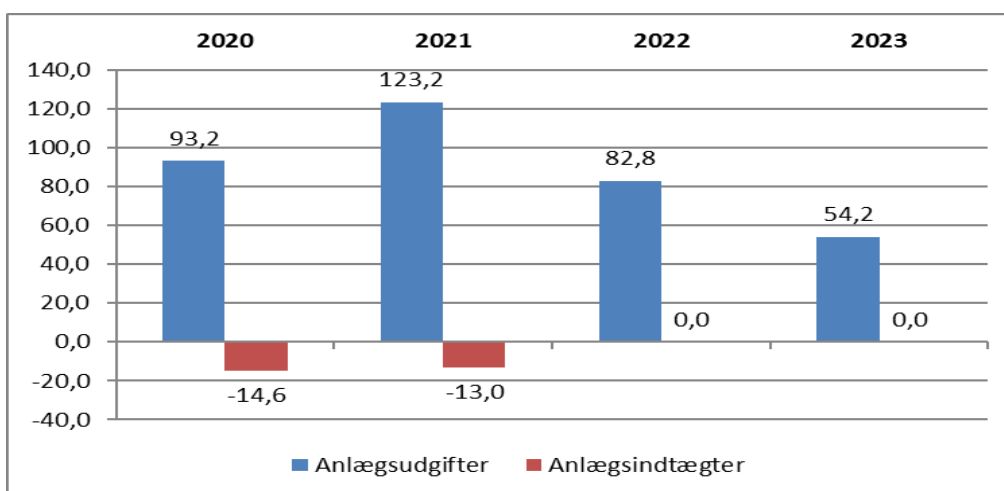

De væsentligste enkeltprojekter er i 2020 følgende:

Der er afsat 15,0 mio. kr. til bygningsrenovering, 7,9 mio. kr. til vedligeholdelse af veje og stier samt 6,6 mio. kr. til vejbelysning. På skoleområdet er der afsat 12,8 mio. kr. til overbygning på Ølsted Skole mio. kr. Herudover er der afsat 5,0 mio. kr. til opstart af opførelse af en ny skole i Frederiksværk. Samlet set er der i budgetperioden afsat 105,0 mio. kr. til ny skole i Frederiksværk, hvortil kommer i alt 10,0 mio. kr. til en bufferpulje vedr. skoleanlæg. På ældreområdet er der afsat 6,8 mio. kr. til færdiggørelse af Paraplyen i Hundested Medborgerhus, og endelig er der i 2020 afsat 10,8 mio. kr. til projekter vedr. Stålsat by, hvoraf 7,25 mio. kr. er forudsat fondsfinansieret

I overslagsårene 2021-2023 udgør bruttoanlægsudgifterne henholdsvis 123,2 mio. kr., 82,8 mio. kr. og 54,2 mio. kr.

Kommunens bruttoanlægsudgifter og -indtægter 2020-2023 (mio. kr.).

Ud over, at der over perioden er afsat 105,0 mio. kr. til opførelse af en ny skole, er de væsentligste poster på det 4-årige anlægsbudget:

- Gennemgang og renovering af kommunale ejendomme med i alt 72,2 mio. kr. inkl. energibesparende investeringer
- Cykelstier, trafiksikkerhed, veje og vejbelysning med i alt 71,7 mio. kr.
- Projekter vedr. Stålsat By med i alt 32,1 mio. kr., hvoraf 19,7 mio. kr. er forudsat fondsfinansieret

Den specificerede investeringsoversigt fremgår af kommunens hjemmeside.

3.5. FINANSIERING

Posten finansiering omfatter henholdsvis optagelse af og afdrag på kommunens lån samt balanceforskydninger. Disse er hver især beskrevet nedenfor.

3.5.1. LÅNEOPTAGELSE

Det er i forbindelse med vedtagelsen af budgettet for 2020-2023 besluttet at optage lån for i alt 69,6 mio. kr. Heraf optages

- 28,0 mio. kr. til finansiering af skolebyggeriet
- 24,4 mio. kr. til mellemfinansiering vedrørende indefrosne ejendomsskatter i 2020
- 17,2 mio. kr. til energibesparende investeringer på kommunale ejendomme og vejbelysning

3.5.2. AFDRAG PÅ LÅN

Der er i 2020 budgetteret med afdrag på lån for i alt 54,4 mio. kr., hvoraf 42,8 mio. kr. vedrører den skattefinansierede gæld. I overslagsårene stiger de samlede afdrag til 56,4 mio. kr. i 2023, heraf 44,6 mio. kr. vedr. den skattefinansierede gæld.

I 2021 forekommer dog et ekstraordinært afdrag på 48,7 mio. kr., idet Staten skal overtage opkrævningsopgaven og gældsforpligtelsen vedr. indefrosset grundskyld i 2021. Indfrielsen svarer til den gæld der er optaget i 2018-2020 vedr. indefrysning af grundskyld (24,3 mio. kr. i 2019 vedr. 2018 og 2019 samt 24,4 i 2020 jf. ovenfor under låneoptagelse). Det skal hertil bemærkes, at det den 19. oktober 2019 blev udmeldt, at boligskattereformen ville blive udskudt til 2024. Konsekvenserne af denne udskydelse, som vedrører såvel balanceforskydninger som låneoptagelse og afvikling, er ikke indarbejdet i det vedtagne flerårsbudget, men vil samlet set være udgiftsneutral i forhold likviditetspåvirkningen i de enkelte år.

Forskellen mellem de totale afdrag og afdrag vedr. den skattefinansierede gæld på 11,6 mio. kr. i 2020 stigende til 11,7 mio. kr. i 2023 vedrører lån optaget til finansiering af ældreboliger, som er undergivet særlig lovgivning. Renter og afdrag på disse lån finansieres via beboernes huslejebetaling, der indgår som en særlig budgetpost på driftsbudgettet under politikområdet Ældreboliger.

3.5.3. BALANCEFORSKYDNINGER

Begrebet balanceforskydninger dækker over budgetterede forskydninger i tilgodehavender og kortfristede gældsforpligtelser, som registreres på balancen.

Der er i alt budgetteret med en nettoindtægt på 47,7 mio. kr. i 2020. Heraf er de 51,4 mio. kr. modpost til den afsatte bufferpulje vedr. servicedrift, således at de almindelige balanceforskydninger udgør en nettoudgift på 3,7 mio. kr. i 2020.

I dette beløb indgår et manglende provenu som følge af indefrysning af ejendomsskatter på 24,4 mio. kr., som modsvares af optagelse af tilsvarende lån, jf. ovenfor. Dette tilgodehavende inklusive tilgodehavender vedr. 2018 og 2019 er forudsat indfriet med Statens overtagelse i 2021 med i alt 48,7 mio., men modsvares af indfrielse af lån, således af kommunens likviditet ikke påvirkes af indefrysningen.

En anden væsentlig post på balanceforskydninger er deponerede midler vedr. udlodning af provenu fra ejendomssalg hos HMN i 2018 og 2019. Ifølge reglerne frigives de deponerede midler over 10 år, men det er i budget 2020 forudsat, at der ekstraordinært kan frigives 20,0 mio. kr., idet et modtaget tilsagn til at optage lån for dette beløb ikke ønskes udnyttet. De resterende deponerede midler på i alt 2,9 mio. kr. frigives med 2,7 mio. kr. i 2021 og 0,2 mio. kr. i 2022.

Herudover indgår et udlån til MLI på 0,6 mio. kr. vedr. deres andel af udgifterne til reovering af klubhus. Beløbet afvikles over 5 år og indgår dermed med en indtægt på 0,120 mio. kr. årligt fra 2021.

Desuden er der i 2020 og 2021 afsat 0,4 mio. kr. til indskud i Landsbyggefonden vedr. helhedsplaner for henholdsvis Degnebakken og Snerlevej m.v.

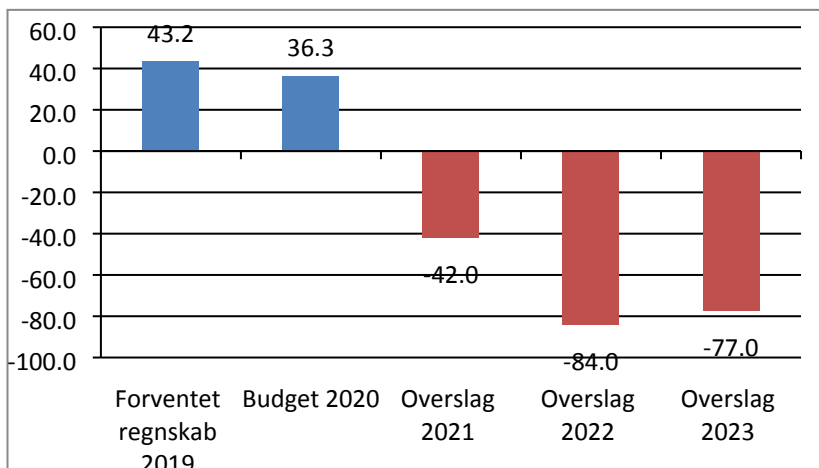
Endelig indgår provenu og afregning af kirkeskatter under balanceforskydninger, idet kommunen modtager skatteindtægten og afregner udgifterne til provsti og kirkekasser på baggrund af deres fastsatte budgetter. For 2020 giver dette en indtægt på 1,1 mio. kr., mens det samlede mellemværende (opsamlet gæld til kirkerne inklusive tidligere år) ultimo 2020 forudsættes afviklet med 0,4 mio. kr. som udgift i hvert af årene 2021-2023.

3.5.4. Likviditet

Ved udarbejdelsen af budgettet for 2020-2023 er det forudsat, at kommunen kommer ud af 2020 med en ultimo kassebeholdning på 36,3 mio. kr., hvilket er baseret på det forventede regnskab opgjort pr. 31. juli 2019 jf. budgetforudsætningerne i afsnit 2.2., samt at der forudsættes brugt 6,9 mio. kr. af kassebeholdningen i budgetåret 2020.

I overslagsårene 2021-2023 forudsætter flerårsbudgettet, at der vil blive brugt yderligere 113,3 mio. kr. i alt af kassebeholdningen, således at der ved udgangen af 2023 forventes en ultimo kassebeholdning på -77,0 mio. kr.

Udviklingen i kassebeholdningen ultimo året i mio. kr.:

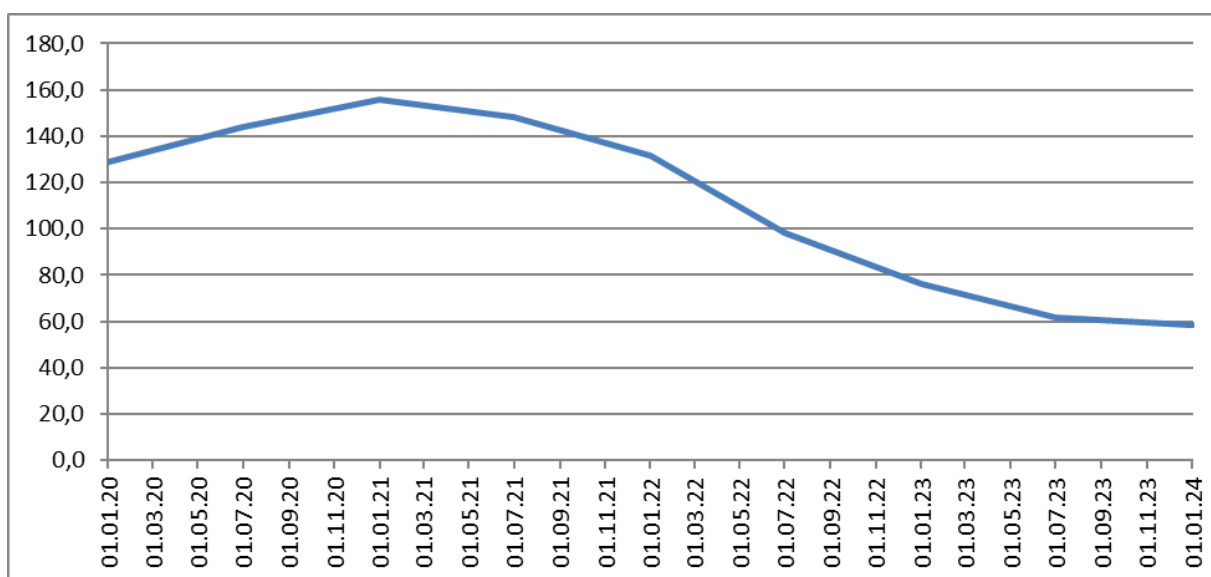
Det primære sigtepunkt for kommunens likviditet er imidlertid den gennemsnitlige kassebeholdning, hvilket skyldes, at den daglige kassebeholdning udviser store udsving, og dermed ikke egner sig som det primære styringsværktøj.

Der er af Social- og Indenrigsministeriet fastsat en regel om, at kommunens laveste gennemsnitlige likviditet set over de seneste 365 dage ikke må være negativ, den såkaldte kassekreditregel – ellers sættes kommunen under administration. Jf. afsnit 2.3 har Byrådet fastsat et langsigtet økonomisk mål på den laveste gennemsnitlige likviditet på 80 mio. kr.

Den laveste gennemsnitslikviditet forventes i 2020 at være 129,2 mio. kr., som falder primo året, hvilket hovedsageligt skyldes, at der ultimo 2019 optages lån for i alt 60,0 mio. kr., som påvirker gennemsnitslikviditeten i 2020 med en stadigt stigende effekt, som mere end opvejer det budgetterede kasseforbrug i året.

Til gengæld falder gennemsnitslikviditeten i den efterfølgende periode som følge af det løbende kasseforbrug, således at den gennemsnitlige kassebeholdning i november 2023 forventes at være faldet til 58,2 mio. kr., som er det laveste beløb i prognoseperioden.

Udvikling i gennemsnitslikviditeten 2020-2023 – mio. kr.

3.5.5. GÆLD

Halsnæs Kommune havde ultimo 2018 langfristede gældsforpligtelser på i alt 749,3 mio. kr. Heraf vedrørte 203,3 mio. kr. ældreboliger (som er undergivet en særlig lovgivning med hensyn til finansiering og afvikling), mens 546,0 mio. kr. vedrørte skattefinansieret gæld.

Den skattefinansierede gæld består af 536,4 mio. kr. i egentlig lånegæld og 9,6 mio. kr. i gæld vedr. leasede aktiver. Den skattefinansierede lånegæld forventes på baggrund af den budgetterede låneoptagelse og -afvikling i budgetperioden at falde til 414,4 mio. kr. ved udgangen af 2023, mens leasinggælden forventes at være faldet til 0,1 mio. kr.

Opgjort pr. indbygger falder den skattefinansierede gæld fra 17.462. kr. ultimo 2018 til 13.097 ved udgangen af 2023. Det skal dog bemærkes, at gælden pr. indbygger stiger i 2019 og 2020 som følge af den midlertidige lånoptagelse til finansiering af indefrosne ejendomsskatter,

Udviklingen i kommunens gæld og skattefinansieret gæld pr. indbygger:

